

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
Γ΄ ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ Δ΄ ΤΑΞΗΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 7 ΙΟΥΝΙΟΥ 2019 - ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A1. Στο κείμενο πραγματοποιείται αναφορά στις αρχές εδραίωσης της δημοκρατίας. Προλογικά ο συγγραφέας κρίνει ως επιτακτικό το ζήτημα της ανταπόκρισης στον προβληματισμό των νέων για την αναγκαιότητα υψηλών ιδεωδών ως προϋποθέσεων της πολιτικοποίησης. Έτσι, προβαίνει στην απαρίθμηση συγκρούσεων που είχαν ως αποτέλεσμα τον προσδιορισμό δημοκρατικών αξιών, όπως της ανεκτικότητας, η έλλειψη της οποίας οδηγεί στον φανατισμό και στον πόλεμο. Προσθέτει το ιδανικό της «μη βίας» ως νόρμας της δημοκρατίας για την αποσόβηση κοινωνικών αντιπαραθέσεων και εχθροτήτων. Ένα ακόμη διακριτικό του πολιτεύματος αυτού αποτελεί ο εκσυγχρονισμός της κοινωνίας με τη βοήθεια της ανταλλαγής απόψεων και το μετασχηματισμό των αντιλήψεων, καθώς και του τρόπου διαβίωσης (με τη μορφή κάποτε φιλειρηνικών ευγενικών εξεγέρσεων). Τελευταία καταγράφεται η αρχή της αδελφότητας ως ερείσματος της δημοκρατικής ζωής και η αποφυγή εμφυλίων πολέμων και καθολικότερα η μετατροπή της δημοκρατίας σε ήθος και νοοτροπία.

B1.

- α. Σ
- β. Λ
- γ. Σ
- δ. Σ
- ε. Λ

B2.

α. - «Τη διδαχή του Καρλ Πόπερ...αιματοχυσίες» 3^η παράγραφος
- « Στο έργο του φιλοσοφία της ιστορίας...απέραντο σφαγείο»
5^η παράγραφος

β. Ο συγγραφέας χρησιμοποιεί την επίκληση στην αυθεντία, με σκοπό:

- Να ενισχύσει τη θέση του
- Να δημιουργήσει στον αναγνώστη την ανυπέρβλητη δυσκολία να αμφισβητήσει τις απόψεις του
- Δίνει ποικιλία στο κείμενο
- Κάνει πιο ξεκάθαρη την άποψη που θέλει να στηρίξει
- Δηλώνει την ευρυμάθειά του

Ειδικότερα με την αναφορά στον Καρλ Πόπερ, ο συγγραφέας ενισχύει την άποψή του ότι βασικό χαρακτηριστικό της δημοκρατίας είναι η μη βία. Επίσης, τον αναφέρει και ως πηγή διοχέτευσης ενός ηθικού διδάγματος, άκρως έγκυρου προς υιοθέτηση.

Με την αναφορά του στον Χέγκελ, επιστρατεύει τη διαπίστωση ενός ειδήμονα, ως απόσταγμα της φιλοσοφίας του, και υπογραμμίζει το γεγονός ότι η ιστορία της ανθρωπότητας βρήκε συγκρούσεων, αιματοχυσιών, βίας, εξόντωσης.

B3. α.

1. Διδασκαλία, κήρυγμα, καθοδήγηση
2. Υποτίμησης, κοροϊδίας, λοιδορίας, εμπαιγμού
3. Συνύπαρξης
4. Αντιμάχεται, αντιστρατεύεται, ανταγωνίζεται

β.

1. Μεταφορική χρήση της γλώσσας,

Πεδίο βιαιοπραγιών / αλληλοεξόντωσης / αιματοχυσίας / αιματοκυλισματος / δραματικών συγκρούσεων / αμέτρητων αδικοχαμένων θυμάτων

2. Μεταφορική χρήση της γλώσσας,

Που προσανατολίζει ορθά / που μας καθοδηγεί / μας κατευθύνει / δείχνει το δρόμο

B4. α.

1. «οι τυπικοί κανόνες...χρήση βίας» 3^η παράγραφος
«αν σήμερα...βία» 2^η παράγραφος
2. «θέλετε να τις απαριθμήσουμε;» ερώτηση που απευθύνεται στον αναγνώστη. 1^η παράγραφος
«πρώτο μεταξύ όλων συναντάμε...» / «τα έχουμε...» χρήση α' πληθυντικού προσώπου. 2^η παράγραφος
«έπειτα έρχεται...» / «μπροστά στα μάτια μας...» οικείο – καθημερινό λεξιλόγιο. 3^η παράγραφος, 2^η παράγραφος

- β.** συμπληρωματική πληροφορία, επεξηγεί το ιδανικό της αδελφότητας

γ. η σύνταξη είναι ενεργητική

μετατροπή σε παθητική: μόνο από τη δημοκρατία επιτρέπεται η διαμόρφωση και η εξάπλωση ειρηνικών επαναστάσεων

Γ1.

Επικοινωνιακό πλαίσιο: άρθρο

Απαιτείται: τίτλος και αφόρμηση από επίκαιρο γεγονός. (π.χ. το μεγάλο ποσοστό της αποχής που σημειώθηκε στις τελευταίες εκλογικές αναμετρήσεις)

1^ο ζητούμενο:

- Πολύπλευρη ενημέρωση, διότι ένας ενεργός πολίτης είναι πρώτα από όλα ενημερωμένος πολίτης. Άσκηση κριτικής, ώστε να προστατεύεται από τους κινδύνους του ετεροκαθορισμού και να διαμορφώνει ανεξάρτητη πολιτική στάση.
- Πνευματική καλλιέργεια, ώστε να μπορεί να διαλέγεται, να κρίνει και να λαμβάνει τις καλύτερες αποφάσεις για το μέλλον της κοινωνίας.

- Συμμετοχή στα κοινά, ενεργός δράση, υγιής πολιτικοποίηση, άσκηση των εκλογικών του δικαιωμάτων, αλλά κυρίως κοινωνική και πολιτική δραστηριότητα στα καθημερινά ζητήματα, αφού η έννοια του πολίτη δεν περιορίζεται σε αυτή του ψηφοφόρου.
- Αλληλεγγύη και προσφορά βοήθειας σε όποιον το έχει ανάγκη
- Σεβασμός στον συνάνθρωπο μέσα από τη στάση της ζωής του, διαλλακτικότητα, μετριοπάθεια
- Συμμετοχή σε εθελοντικές οργανώσεις και οικολογική συμπεριφορά
- Ανάληψη πρωτοβουλιών
- Προάσπιση των δικαιωμάτων του (π.χ. εργασιακών) και αγώνας για την προστασία των δικαιωμάτων των άλλων ανθρώπων (π.χ. το δικαίωμα στη διαφορετικότητα)
- Συμμετοχή σε πορείες, διαμαρτυρίες, κινήματα → αγωνιστική και διεκδικητική στάση
- Υπακοή στους νόμους / νομιμόφροσύνη: όχι από το φόβο του νόμου και των ποινών αλλά από εσωτερικό σεβασμό και συνειδητοποίηση των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων.
- Συμμετοχή σε δημόσιους διαλόγους μέσω του διαδικτύου και της κοινωνικής δικτύωσης, ψηφιακός ακτιβισμός

2^ο ζητούμενο:

- Ενεργοποίηση των μαθητικών κοινοτήτων και συζήτηση διάφορων κοινωνικών προβλημάτων
- Συνεργασία μαθητών και εκπαιδευτικών για την αντιμετώπιση των προβλημάτων της σχολικής κοινότητας
- Διοργάνωση ημερίδων και εκδηλώσεων με σκοπό την ευαισθητοποίηση των νέων σχετικά με κοινωνικά ζητήματα, συχνές αναφορές στην ιστορία της δημοκρατίας και στις επιπτώσεις που έχουν προκαλέσει τα ολοκληρωτικά καθεστώτα
- Συμμετοχή σε δράσεις εθελοντικές είτε με προσφορά έργου (π.χ. οικολογικές δράσεις) – σύνδεση με την τοπική αυτοδιοίκηση
- Συμμετοχή στη Βουλή των Εφήβων
- Αξιοποίηση του διαδικτύου ως ενημερωτικού εργαλείου
- Συμμετοχή σε προγράμματα ανταλλαγής → διαμόρφωση ευρωπαϊκής και οικουμενικής συνείδησης

- Ενίσχυση του διαλόγου στη διάρκεια της διδακτικής πράξης και προτροπή των μαθητών για συμμετοχή
- «Αγώνες» επιχειρηματολογίας

